

کنفرانس ملی یافته های نوین پژوهشی و آموزشی

عمران ، معماری ، شهرسازی و محیط زیست ایران

سوم دی ماه ۱۳۹۵ - تهران

National Conference of new research and training,
civil engineering, architecture, urbanism and environment of Iran

ساماندهی بافت های ناکارآمد شهری با تاکید بر توسعه درونزا

(نمونه موردی: محله لب آب شهر شیراز)

نجمه زمانی^{1*} ، علیرضا عبدالله زاده فرد².

1- گروه شهرسازی، واحد بیضاء، دانشگاه آزاد اسلامی، بیضاء، ایران، nz78433@gmail.com

2- گروه شهرسازی، واحد صفاشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، صفاشهر، ایران، Abdolahzadeh.a@yahoo.com

خلاصه

شهر شیراز به عنوان یک کلان شهر تقریباً بخش اعظمی از بدنه ی آن درگیر با مشکلات عدیده شهرسازی و دارای مراکز ناکارآمد شهری می باشد. مراکزى که با داشتن پتانسیل های قوی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، می توان به عنوان عوامل محرک و همچنین به عنوان یکی از پیش شرط های لازم برای توسعه درونزا و پایدار شهری، موجب ارتقای سطح کیفی و کمی شهر شیراز عمل کنند، در حال حاضر مسائل بسیاری را چون ترافیک، فرسودگی، ناعدالتی های اجتماعی و اقتصادی و... را به دیگر نقاط شهر نیز انتقال می دهد. هدف از پژوهش حاضر ساماندهی بافت ناکارآمد شهری با تاکید بر توسعه درونزا در محله لب آب شیراز با بررسی تاثیر مولفه های مشارکت مردم، رضایت مندی سکونتی و بهره مندی از تسهیلات دولتی است. روش پژوهش توصیفی -تحلیلی می باشد و جمع آوری داده ها به شیوه کتابخانه ای و میدانی صورت گرفته و تجزیه و تحلیل آن ها با استفاده از نرم افزار SPSS و با به کارگیری ضریب همبستگی کندال و اسپیرمن انجام شده است. جامعه آماری تحقیق حاضر را ساکنین محله لب آب تشکیل می دهند که با استفاده از فرمول کوکران تعداد نمونه قابل تعمیم 390 نفر برآورد گردید و توزیع نمونه در محدوده

کنفرانس ملی یافته های نوین پژوهشی و آموزشی

عمران، معماری، شهرسازی و محیط زیست ایران

سوم دی ماه ۱۳۹۵ - تهران

National Conference of new research and training,
civil engineering, architecture, urbanism and environment of Iran

مطالعاتی نیز به روش تصادفی ساده بوده است. ابزار مورد استفاده در تحقیق حاضر، پرسشنامه می باشد که بعد از سنجش اعتبار و پایایی آن، به مرحله اجرا درآمده است. یافته های حاصل از این پژوهش نشان می دهد بین مشارکت مردم، رضایت مندی سکونتی و ساماندهی بافت های ناکارآمد در راستای توسعه درونزا رابطه وجود دارد، متغیر بهره مندی از تسهیلات دولتی بر ساماندهی بافت در راستای توسعه درونزا تأثیرگذار نیست. در نتیجه پس از آزمون فرضیه های تحقیق بر اساس یافته های کسب شده نتایج نشان داد که زمینه های ساماندهی و بهبود بافت در محله لب آب فراهم می باشد.

کلمات کلیدی: ساماندهی بافت های ناکارآمد، توسعه درونزا، مشارکت مردم، رضایت مندی سکونتی، بهره مندی از تسهیلات دولتی، محله لب آب شیراز.

1. مقدمه:

اگر چه شهرها تنها 3 درصد سطح کره ی زمین را اشغال کرده اند [1]. ولی با نرخ و مقیاس غیرقابل تصویری در سراسر جهان و خصوصا در کشورهای در حال توسعه، در حال رشد و گسترش هستند [2]. به عبارت دیگر، رشد سریع شهرها در سراسر جهان و به ویژه در کشورهای در حال توسعه، زمانی اتفاق افتاد که شهرها توانایی ارائه خدمات برای جمعیت اضافه شده را نداشتند [3] در نتیجه این امر، موجب گسترش فضایی و افقی بی رویه شهرها به سمت نواحی حاشیه ای و بیرونی و به صورت توسعه ی کم تراکم و منفک شده است. این در حالی است که زمین های زیادی در درون شهر رها شده و از روند توسعه باز مانده و موجب ناکارآمدی و فرسودگی نواحی مرکزی شهرها شده اند [4]. از آنجایی که یکی از مهمترین اهداف شهرهای پایدار حداقل دخالت در محیط طبیعی می باشد، بنابراین در شهر پایدار می توان بخش اعظم رشد جمعیت و نیاز به مسکن و کار آن ها را از طریق استفاده از بافت موجود شهر، بازسازی مناطق متروکه و فرسوده، احیاء و تغیر کاربری آن ها برآورده کرد. در این راستا ساماندهی بافت های ناکارآمد و فرسوده یکی از عمده ترین راهکار اجرایی تحقق سیاست توسعه درونزای شهری می باشد [5]. توسعه درونی استفاده از تمامی توان ها و ظرفیت های بالقوه و بالفعل موجود در سطح شهر برای رسیدن به شهری پایدار و مشارکتی است و تمامی ساختارهای اجتماعی، کالبدی، سیاسی و اقتصادی را برای رسیدن به تعادل کیفی و کمی پایداری ارتقا می دهد [6]. این سیاست دارای مزیت های نسبی متعددی نسبت به سیاست توسعه شهری متصل (پیوسته) و یا سیاست توسعه شهری منفصل (ناپیوسته)